

Handläggare
Stina Desroses

Tjänsteskrivelse
Datum
2014-02-20

Diarienummer
KS-2014/282

Kommunstyrelsen

Rutiner för barnkonsekvensanalys

KS-2014/282

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen beslutar

att anta rutinerna för barnkonsekvensanalys

att anmäla sitt beslut till kommunfullmäktige.

Sammanfattning

Knivsta kommun har via visionen och de övergripande målen beslutat att arbeta aktivt och målmedvetet för en hållbar samhällsutveckling utifrån ekonomiskt, socialt och ekologiskt perspektiv. Barns, och andras, rättigheter är en viktig fråga som ryms inom social hållbarhet.

Enligt beslut i kommunfullmäktige ska barnkonsekvensanalyser införas i Knivsta kommun (KF, 2013-09-26, § 174). För att möjliggöra barnkonsekvensanalys inför samtliga beslut har rutiner i form av en barnchecklista med tillhörande anvisningar tagits fram. Kommunkontoret föreslår kommunstyrelsen att anta rutinerna för barnkonsekvensanalys.

Bakgrund

FN:s konvention om barnets rättigheter antogs 1989 och ratificerades av Sverige 1990. Därmed har Sverige åtagit sig att följa konventionens innehåll och anda samt att aktivt förverkliga intentionerna i den. Enligt FN är alla under 18 år att betrakta som barn, vilket i Knivsta kommun motsvarar ungefär en tredjedel av kommunens invånare. Denna grupp har inte rösträtt, men påverkas ändå i stor utsträckning av kommunala beslut.

Knivsta kommun har via visionen och de övergripande målen beslutat att arbeta aktivt och målmedvetet för en hållbar samhällsutveckling utifrån ekonomiskt, socialt och ekologiskt perspektiv. Barns, och andras, rättigheter är en viktig fråga eftersom det finns ett starkt samband mellan mänskliga rättigheter och demokrati. En långsiktig hållbar demokrati förutsätter att de mänskliga rättigheterna respekteras, vilket ryms inom social hållbarhet.

Barnchecklista

Enligt beslut i kommunfullmäktige ska barnkonsekvensanalyser införas i Knivsta kommun (KF, 2013-09-26, § 174). För att möjliggöra barnkonsekvensanalys inför samtliga beslut har en barnchecklista med tillhörande anvisningar tagits fram (bilaga 1). Barnchecklistan ska

vara ett redskap för att säkerställa att barnkonventionen, ungdomspolitiken och dess intentioner beaktas i kommunala beslut. Barnchecklistan upprättas vid beredning av ärende till nämnd och ska bifogas ärendet som en bilaga.

Ekonomisk konsekvensanalys

I beredning av ärenden ska alltid barnkonventionen och dess intentioner vägas in, oavsett om det finns rutiner för barnkonsekvensanalys eller ej. Med en barnchecklista finns risken att arbetsmängden för den enskilde handläggaren ökar, med följderna att handläggningstiden blir längre. En stor fördel är dock att arbetssättet troligen bidrar till en förbättring av såväl helhetssynen som ett systematiskt arbetssätt i frågor som rör ett av de perspektiven som ska genomgå samtliga verksamheter och beslut i kommunen.

Om barnchecklistan används och barn ges möjlighet att uttrycka sina åsikter i ärenden som berör dem är även sannolikheten större att beslut fattas där exempelvis olyckor förebyggs eller att kommunen undviker att i efterhand bygga om lokaler där barn ska vistas.

Utbildning, uppföljning och utvärdering

Medarbetare och förtroendevalda i Knivsta kommun kommer att erbjudas kompetensutveckling om barnkonventionen. Det kommer att vara en utbildning där fokus läggs på de artiklar ur barnkonventionen som har tydligast koppling till kommunens arbete. Det finns även utbildade nyckelpersoner i kommunen som kan vara en resurs.

En uppföljning/utvärdering av checklistans användning i Knivsta kommun ska genomföras efter cirka ett till två år. En förhoppning är att genomföra uppföljningen/utvärderingen dels kvantitativt – andel beslutsärenden där checklistan använts, dels kvalitativt via politikernas och handläggarens synpunkter vad gäller checklistans funktionsduglighet och utformning.

Lena Fransson
Kommunchef

Birgitta Ljungberg-Jansson
Förvaltningschef/administrativ chef

Barnchecklista inför beslut

Nämnd	Datum för sammanträde
Diarienummer	Handläggare
Arenderubrik	

1. Påverkar beslutet barn?

Ja

Nej

Enligt FN är alla under 18 år
att betrakta som barn

Förklara oavsett svar.

*Om, **ja fortsätt** med frågorna.*

2. Hur har barns bästa beaktats?

3. Beskriv eventuella intressekonflikter.

4. Har barn fått uttrycka sina åsikter?

Ja

Nej

Förklara oavsett svar.

Anvisningar till barnchecklista

Enligt beslut i kommunfullmäktige ska barnkonsekvensanalyser införas i Knivsta kommun (KF, 2013-09-26, § 174). För att möjliggöra barnkonsekvensanalys inför samtliga beslut har en checklista utifrån konventionen om barnets rättigheter, en barnchecklista tagits fram. Barnchecklistan ska vara ett redskap för att säkerställa att barnkonventionen, ungdomspolitiken och dess intentioner beaktas i kommunala beslut. Barnchecklistan upprättas vid beredning av ärende till nämnd och ska bifogas ärendet som en bilaga.

Varför en barnchecklista?

FN:s konvention om barnets rättigheter antogs 1989 och ratificerades av Sverige 1990. Därmed har Sverige åtagit sig att följa konventionens innehåll och anda samt att aktivt förverkliga intentionerna i den. Enligt FN är alla under 18 år att betrakta som barn, vilket i Knivsta kommun motsvarar ungefär en tredjedel av kommunens invånare. Denna grupp har inte rösträtt, men påverkas ändå i stor utsträckning av kommunala beslut.

Knivsta kommun har via visionen och de övergripande målen beslutat att arbeta aktivt och målmedvetet för en hållbar samhällsutveckling utifrån ekonomiskt, socialt och ekologiskt perspektiv. Barns, och andras, rättigheter är en viktig fråga eftersom det finns ett starkt samband mellan mänskliga rättigheter och demokrati. En långsiktig hållbar demokrati förutsätter att de mänskliga rättigheterna respekteras, vilket rymms inom social hållbarhet.

När ska barnchecklistan användas?

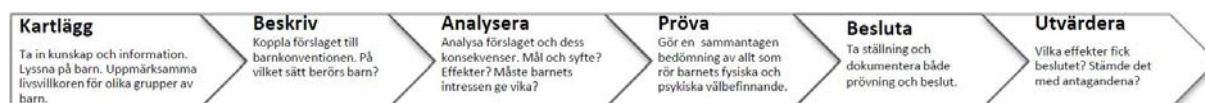
Barnchecklistan ska användas vid beredning av samtliga politiska beslutsärenden, även de ärenden som inte berör barn. Anledningen till att checklistan ska upprättas för samtliga ärenden är dels för att tydliggöra att barnkonventionen beaktats i beredning av ärendet, dels för att möjliggöra uppföljning och utvärdering av barnchecklistans användning i Knivsta kommun.

Hur ska barnchecklistan användas?

Anvisningarna nedan ska ses som en vägledning i arbetet med barnchecklistan. De kan fungera som exempel, men utgör inget heltäckande underlag.

1. Påverkar beslutet barn?

Den första frågan i checklistan handlar om att i ett tidigt skede av ärendeberedningen göra en bedömning av om beslutet påverkar barn. Oavsett svar ska det ges en förklaring av hur de berörs eller varför de inte berörs. Om ärendet/beslutet direkt eller indirekt berör eller kan få konsekvenser för enskilda barn, barn i allmänhet eller en särskild grupp av barn ska checklistan fullföljas. Detsamma gäller vid framtagande av policy, riktlinjer, föreskrifter, årlig budget och förändringar i organisation eller administration. Beslut som i första hand rör barn och/eller kan få stora konsekvenser för barn sett till barnkonventionen kan föranleda mer omfattande arbete och analys. Handläggaren gör den bedömningen i beredning av ärendet. En barnkonsekvensanalys kan innefatta följande steg:

2. Hur har barns bästa beaktats?

Vid alla åtgärder som rör barn skall barnets bästa komma i främsta rummet (artikel 3). Barn har fullt och lika människovärde. Barn är sårbara och behöver särskilt stöd och skydd. Rättigheterna ska tillförsäkras alla barn oavsett härkomst, kön, religion, funktionsnedsättning eller andra liknande skäl (artikel 2). Barn ska tillåtas att utvecklas i sin egen takt och utifrån sina egna förutsättningar (artikel 6). När en bedömning av vad som är barnets bästa görs bör barn själva få möjlighet att uttrycka sina åsikter. Bedömningen ska också grunda sig på konventionens artiklar, samhällets regler, forskning, samt kunskaper hos dem som finns i barnets närmsta omgivning. I att beakta barns bästa ingår till exempel att beakta barns fysiska och psykiska välbefinnande, tillämpa aktuell kunskap om barns levnadsvillkor, samverka med relevanta aktörer och ha barnperspektiv. Mer om barns bästa finns i SOU 1997:116 kap 6.

3. Beskriv eventuella intressekonflikter.

Beslutsfattare ska enligt barnkonventionen anstränga sig till det yttersta av tillgängliga resurser för att tillgodose barnets bästa (artikel 4), vilket kan innebära intressekonflikter. Sammanvägningen av relevanta intressen ska kunna visas. När barnets bästa måste ge vika för andra intressen bör kompensatoriska åtgärder övervägas.

4. Har barn fått uttrycka sina åsikter?

Barn ska ges möjlighet att uttrycka sina åsikter och få dem beaktade i de frågor barn anser att de berörs av (artikel 12). Är beslutet något som barn kan anse sig vara berörda av? Har barn fått möjlighet att uttrycka sina åsikter och fått dem beaktade? Hur? Vad blev resultatet? Eller: Varför inte? I fall där beslutet berör barn på ett personligt plan – har barnet fått säga sin mening? Barns åsikter kan fås genom personlig kontakt med barn där de är. De kan också fås genom frågeformulär eller internetomröstningar. Ungdomsrepresentanter eller andra som arbetar nära barn kan agera ombud. Ibland finns underlag med åsikter från barn (till exempel från undersökningar och forum för barns inflytande) som kan användas. När barn uttryckt sina åsikter ska de få uppföljning. Att ge barn möjlighet att uttrycka sina åsikter innebär inte automatiskt att beslutet måste följa barnets/barnens åsikter. Barnets rätt att komma till tals måste ytterst vara underställt principen om barnets bästa, vilket innebär att barns åsikter vägs in som en viktig del tillsammans med annan viktig information i bedömningen av vad som är ett barns eller en grupp av barns bästa.

<p>Som medarbetare och förtroendevald i Knivsta kommun kommer du att erbjudas kompetensutveckling om barnkonventionen. Det finns även utbildade nyckelpersoner som kan vara en resurs. Mer ledning finns att inhämta via bland annat Barnombudsmannen, Rädda Barnen samt Sveriges Kommuner och Landsting.</p>
